

15. *Справочник по теории вероятностей и математической статистике* / [В. С. Королук, Н. И. Портенко, В. А. Скороход, А. Ф. Турбин]. — Москва : Наука, 1985. — 640 с.
16. *Наукова періодика України та бібліометричні дослідження* / [Л. Й. Костенко, О. І. Жабін, Є. О. Копанева, Т. В. Симоненко]. — Київ : НБУВ, 2014. — 173 с.
17. *Ломакин Д. В.* Золотая пропорция как инвариант структуры текста / Д. В. Ломакин, А. З. Панкратова, А. С. Суркова // *Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского*. — 2011. — № 4 (1). — С. 196—199.

Проведено обобщення емпіричних закономірностей Бредфорда, Лотки і Ципфа, описуваних явлення і процеси самоорганізації в різних сферах соціальних комунікацій. Отмечена масштабная инвариантность семейства таких закономірностей и невозможность их точного представления с помощью элементарных функций. Основана математическая модель процессов

самоорганизации как проявление устойчивого закона распределения вероятностей. Определен его характеристический показатель, равный константе золотого сечения.

A generalization of the empirical laws of Bradford, Lotka and Zipf, that describe the phenomena and processes of self-organization in various spheres of social communications, was made. A large-scale invariance of the family of such laws was observed and it was noted that they can not be accurately described by elementary functions. The mathematical model of the processes of self-organization as a manifestation of the stable law of probability distribution was substantiated. The characteristic indicator of this law, equal to the constant of the golden section, was defined.

Надійшла до редакції 6 вересня 2017 року

УДК 351.862.8:005.21]:316.77(477)

Олена Воскобойнікова-Гузєва,

доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, завідувач кафедри бібліотекознавства та інформології Київського університету імені Бориса Грінченка

Стратегічний менеджмент інформаційної діяльності: базові засади

Статтю присвячено аналізу стратегічних та законодавчих документів, орієнтованих на створення в Україні розвиненого національного інформаційного простору і захист її інформаційного суверенітету. Особливу увагу приділено концепції та цілям сталого розвитку, які є основою формування політик країн ЄС та багатьох держав світу.

Наголошено, що сталий розвиток демократичного громадянського суспільства, дотримання прав і свобод людини, примноження людського, соціального, інтелектуального, технологічного капіталів країни, реалізація державної інформаційної політики неможливі без участі вітчизняних бібліотек.

Ключові слова: національна інформаційна політика, національна та інформаційна безпека, сталий розвиток, сучасні бібліотеки.

Актуальність дослідження сучасного етапу розвитку базових засад інформаційної діяльності зумовлена новими соціально-економічними та політичними умовами, в яких інтенсивний розвиток інформаційного суспільства в Україні, пов'язаний із впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у державне управління, охорону здоров'я, культуру, освіту, науку та інші сфери суспільного життя, опинився під загрозою, так само як і "безпечне функціонування і розвиток національного інформаційного простору та його інтеграція у європейський і світовий інформаційний простір" [3].

На нашу думку, основними поняттями, які сьогодні визначають розвиток інформаційної діяльності у розмаїтті її проявів, є: ефективна й консолідована національна інформаційна політика; національна та інформаційна безпека як гарантія за-

хищеності життєво важливих інтересів особистості, суспільства і держави; сталий розвиток як загальна концепція, що передбачає встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь.

Мета дослідження — аналіз найсучасніших нормативно-законодавчих та аналітичних документів, які окреслюють пріоритетні напрями і є засадничими для стратегічного менеджменту інформаційної діяльності. Серед них — Стратегія сталого розвитку "Україна — 2020" (2015), Стратегія національної безпеки України (2015), Доктрина інформаційної безпеки України (2017), Стратегія розвитку бібліотечної справи України до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" (2016), національні доповіді та аналітичні матеріали провідних вітчизняних фахівців. Отже, продовжуємо до-

слідження національних чинників, які впливають на розвиток державної інформаційної політики, політики у сфері бібліотечно-інформаційної діяльності та суміжних сфер діяльності [1; 2].

Питання стратегічного менеджменту інформаційної діяльності, як зазначалось у попередніх публікаціях, може розглядатися у кількох площинах: як науково-дослідний напрям, тісно пов'язаний зі стратегічним менеджментом як управлінською філософією та інформаційним менеджментом як новою галуззю знання, що постала та розвивається на стику дисциплін галузі інформаційних технологій і практичного менеджменту; як напрям професійної управлінської діяльності, скерований на вироблення та реалізацію стратегічних ідей на рівні державної інформаційної політики й міжнародної співпраці, стратегічних проєктів розвитку окремих установ і підприємств; як комплексна навчальна дисципліна, що має на меті надати ґрунтовні знання у сфері стратегічного управління інформаційною діяльністю в сучасних політичних, соціальних та економічних умовах [2].

Важливим складником практичної управлінської діяльності, планування й проведення досліджень, навчання стратегічного менеджменту є аналіз міжнародних і національних програм та проєктів у сфері інформаційної діяльності (ІД), адаптація до власних реалій визнаних у світовій спільноті моделей розвитку. У цьому контексті ще раз звертаємо увагу на потребу створення можливостей для реалізації базової моделі національної інформаційної політики ЮНЕСКО, яка може стати підґрунтям ефективної державної політики України у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, сталого розвитку та інформаційної безпеки тощо.

Універсальна модель національної інформаційної політики (НІП) ЮНЕСКО, яка була свого часу складовою частиною Стратегічного плану Програми ЮНЕСКО "Інформація для всіх" на 2008—2013 рр., тісно пов'язана зі стратегіями побудови інформаційного суспільства і була запропонована урядам країн для адаптації та впровадження. У Стратегічному плані визначено пріоритети НІП і стратегії у сфері знань, які охоплюють інформацію для розвитку; інформаційну грамотність; збереження інформації; інформаційну етику; доступність інформації. До базової схеми НІП входять центральні та супутні компоненти. До центральних належать: політика, стратегія та законодавча база НІП. Супутні компоненти — це промислова та економічна політика, технологічна політика, політика у сфері телекомунікацій, соціальні питання і соціальна політика. Об'єднаним компонентом базової моделі визначено наукові дослідження і розробки. Саме за такою моделлю має розвиватися і державна політика України у сфері інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, засадничі принципи якої представлено у Національній програмі інформатизації (1998) [5], Законі України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 рр." (2007) [6] та Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні (2013) [9], що

передбачає впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у державне управління, охорону здоров'я, культуру, освіту, науку, охорону навколишнього природного середовища, бізнес. Це також розвиток електронної економіки, електронної демократії, забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності громадян через створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ, забезпечення неперервності навчання. До головних питань належать і розвиток національної інформаційної інфраструктури та її інтеграція до світової, вдосконалення інформаційного законодавства й поліпшення стану інформаційної безпеки.

Упродовж останніх років у сфері вітчизняного інформаційного законодавства ухвалено два важливі документи з питань безпеки, зокрема йдеться про Стратегію національної безпеки України (2015) [12] та оновлену Доктрину інформаційної безпеки України (2017) [3]. Основними напрямками реалізації Стратегії національної безпеки визначено мінімізацію загроз державному суверенітету та створення умов для відновлення територіальної цілісності нашої країни в межах міжнародно визнаного державного кордону; відновлення мирного розвитку України; набуття нової якості економічного й гуманітарного розвитку, забезпечення інтеграції нашої країни до Євросоюзу та її майбутнього як демократичної, правової, соціальної держави. Доктрина інформаційної безпеки визначає національні інтереси України в інформаційній сфері, загрози їх реалізації, напрями і пріоритети державної політики в інформаційній сфері. Основною метою впровадження положень Доктрини є створення в нашій країні розвиненого національного інформаційного простору і захист її інформаційного суверенітету. Як зазначено у Доктрині, забезпечення інформаційної безпеки України має здійснюватися за такими принципами:

- свобода збирання, зберігання, використання та поширення інформації;
- достовірність, повнота та неупередженість інформації;
- обмеження доступу до інформації виключно на підставі закону;
- гармонізація особистих, суспільних і державних інтересів;
- запобігання правопорушенням в інформаційній сфері;
- економічна доцільність;
- гармонізація українського законодавства в інформаційній сфері з міжнародним;
- пріоритетність національної інформаційної продукції.

Для реалізації цих положень потрібна державна підтримка вітчизняних виробників інформаційної продукції та телекомунікаційного обладнання, національних операторів телекомунікацій, зокрема через створення нормативно-правових, фінансових, фіскальних та інших передумов для підвищення їх конкурентоспроможності на світовому й національному ринках інформаційних і телекомунікаційних послуг.

У Доктрині також визначено пріоритети державної політики в інформаційній сфері щодо формування позитивного міжнародного іміджу України, а саме — ґрунтовне реформування системи представлення інформації про нашу країну на міжнародній арені; розвиток публічної дипломатії, зокрема культурної та цифрової; активізація скоординованої інформаційної роботи закордонних дипломатичних установ України; сприяння поширенню та розвитку системи іномовлення нашої держави; створення та забезпечення функціонування правового механізму взаємодії державних органів з інститутами громадянського суспільства для інформаційної підтримки комерційної, гуманітарної, просвітницької, культурної та іншої діяльності останніх за межами України.

Для усвідомлення пріоритетів стратегічного менеджменту ІД і дослідникам, і майбутнім фахівцям у цій сфері потрібно зрозуміти важливість концепції сталого розвитку як парадигми суспільного зростання у XXI ст. Нову парадигму розвитку суспільства, що отримала назву "сталий розвиток" (sustainable development), було розроблено за результатами аналізу причин катастрофічної деградації навколишнього середовища в масштабах біосфери та пошуку шляхів подолання загроз довкіллю й здоров'ю людини. Сталий розвиток є основою формування політик держав ЄС і багатьох інших країн світу. У 1992 р. засновано Комісію ООН зі сталого розвитку, представники якої розробили тематичну програму заходів для реалізації нової парадигми. У "Декларації тисячоліття" ООН, ухваленої 2000 року 189-ма країнами на Саміті тисячоліття ООН, визначено всеосяжні рамки цінностей, принципів і головних чинників розвитку за основними мандатами Організації Об'єднаних Націй: мир і безпека, розвиток і права людини. У Дорожній карті до втілення "Декларації тисячоліття" запропоновано набір із восьми універсальних цілей із конкретними термінами і кількісними показниками, спрямованими на ліквідацію основних перешкод на шляху до гідного життя будь-якої людини в будь-якому суспільстві: викорінення голоду та крайньої бідності, забезпечення доступу до освіти, забезпечення гендерної рівності, скорочення материнської та дитячої смертності, зменшення масштабів ВІЛ/СНІДу та інших захворювань, забезпечення екологічної стійкості та гармонізація зовнішньої допомоги для країн, що розвиваються.

25 вересня 2015 року під час Саміту ООН у Порядку денному в галузі розвитку на період після 2015 року було представлено глобальне бачення нових орієнтирів розвитку країн світу, і 193 держави — члени Організації Об'єднаних Націй прийняли нову глобальну програму із забезпечення сталого майбутнього до 2030 року. Цілі сталого розвитку — це 17 пріоритетів, які передбачають інтеграцію зусиль щодо економічного зростання, прагнення до соціальної справедливості й раціонального природокористування, що потребує глибоких соціально-економічних перетворень в багатьох країнах світу, і в Україні зокрема, та вироблення нових підходів до мож-

ливостей глобального партнерства. У Національній доповіді зазначено: "Суспільне бачення розвитку України до 2030 року охоплює такі орієнтири для досягнення, як добробут та здоров'я населення, що забезпечуватимуться інноваційним розвитком економіки, побудованим на сталому використанні природних ресурсів" [14, с. 9]. В Україні прийнято Стратегію сталого розвитку "Україна — 2020" (2015) [7], в якій визначено першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку держави. Окрім інших, у Стратегію закладено програму популяризації України у світі та просування її інтересів у глобальному інформаційному просторі, розвитку інформаційного суспільства та медіа, реформу державної політики у сфері науки та досліджень, а також у галузі культури, програму розвитку національної видавничої справи.

Окремим складником стратегічного менеджменту ІД є розвиток бібліотечно-інформаційної сфери України та державна політика у галузі бібліотечно-інформаційної діяльності, спрямована на реалізацію загальнодержавних, регіональних і міжнародних проектів та ініціатив, яку забезпечують органи державної влади й управління у сфері інформації, культури, науки та освіти. Особливості сучасного етапу бібліотечно-інформаційної сфери та діяльність її професійних об'єднань відбито у таких документах, як Маніфест Української бібліотечної асоціації "Бібліотеки в умовах кризи" (2015) та затверджена Кабінетом Міністрів України Стратегія розвитку бібліотечної справи України до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" (2016) [8]. Концептуально ці документи ґрунтуються на національному законодавстві, резолюції Генеральної Асамблеї ООН зі сталого розвитку (2012), положеннях Європейської Конституції та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Як зазначають розробники Стратегії розвитку бібліотечної справи України до 2025 року, "сталий розвиток демократичного громадянського суспільства, дотримання прав і свобод людини, примноження людського, соціального, інтелектуального, технологічного, природного та фінансового капіталів країни, реалізація державної політики неможливі без сучасних бібліотек" [4, с. 2]. Беззаперечно є і теза про те, що бібліотеки мають потужний потенціал для консолідації суспільства, спрямування його на дотримання європейських цінностей, інтеграцію України в європейську спільноту, підвищення якості життя, а також є гарантами рівного доступу до інформації, знань, культурного надбання. Проте роль бібліотек у розвитку та впровадженні концепції сталого розвитку і суспільних перетвореннях, забезпеченні прав і свобод людини недооцінена, що призводить до неефективного використання їхнього потенціалу як соціальних інституцій.

У Стратегії визначено 10 напрямів розвитку бібліотечної справи країни, реалізація яких матиме якісний вплив на суспільний розвиток. Розробники врахували потребу створення актуальної норматив-

но-правової бази та системи стандартів бібліотечно-інформаційної галузі для забезпечення ефективної діяльності бібліотек, надання якісних бібліотечно-інформаційних послуг та інтеграції вітчизняних бібліотек у світовий інформаційний простір. Увагу також акцентовано на створенні стабільної системи повноцінного фінансування цих установ, що забезпечить ефективну роботу та якісне обслуговування користувачів; передбачено формування гнучкої й динамічної структури бібліотечної системи, здатної до сталого розвитку і спрямованої на надання широкого спектра послуг задля задоволення різноманітних загальнонаціональних і локальних суспільних потреб та підвищення якості життя громади й окремої особи. Не залишилися поза увагою фахівців нагальна потреба забезпечення професійного розвитку персоналу бібліотек, оновлення системи бібліотечно-інформаційної освіти та підвищення кваліфікації. Враховано проблеми створення потужної сучасної матеріально-технічної бази й інформаційно-технологічної інфраструктури бібліотек відповідно до міжнародних стандартів для надання якісних бібліотечно-інформаційних послуг та універсального доступу до інформації; інтенсивний розвиток та актуалізація документно-інформаційних ресурсів бібліотек на традиційних та електронних носіях і забезпечення доступу до них; забезпечення збереження пам'яток національного та світового значення у бібліотечних фондах України як складника світової культурної спадщини. Окрему увагу приділено питанням підвищення соціальної ролі читання як процесу культурного, професійного та інтелектуального збагачення людини, формування інформаційної й технологічної грамотності, що сприятиме підвищенню якості життя окремої особи і громади, а також сталому розвитку суспільства. Запорукою успішності запропонованих змін у зазначеній сфері вважаємо забезпечення наукового супроводу бібліотечно-інформаційної діяльності для якісних трансформацій і сталого розвитку галузі та створення системи ефективної внутрішньої й зовнішньої комунікації для розширення партнерства, просування спільних цінностей і досягнення стратегічних результатів.

Кожен із напрямів потрібно реалізовувати через систему конкретних заходів. Йдеться, зокрема, про державні цільові програми з модернізації матеріально-технічної бази бібліотек, інформатизації бібліотек, програму створення Національної електронної бібліотеки України, програму збереження бібліотечних фондів, програму "Мобільні бібліотеки", запровадження загальнодержавної системи електронного доставляння документів тощо. Загалом, Стратегія містить план короткострокових, середньострокових та довгострокових дій, і тому у професійній спільноті викликає занепокоєння пролонгація прийняття плану її реалізації, що триває впродовж 2017 року.

Висновки та перспективи дослідження

1. Орієнтуючись на універсальну модель національної інформаційної політики, розроблену ЮНЕСКО як складову частину Стратегічного плану Програми

ЮНЕСКО "Інформація для всіх" і запропоновану урядам країн для адаптації та впровадження, доходимо висновку, що протягом майже 25 років (період від прийняття Закону України "Про інформацію" 1992 року до ухвалення Доктрини інформаційної безпеки України 2017-го) в Україні сформовано базові компоненти НПІ — стратегія, політика і законодавча база інформаційної діяльності.

2. Знаковими та об'єктивно необхідними кроками для забезпечення інформаційного суверенітету країни стало прийняття Стратегії національної безпеки України (2015) та оновленої Доктрини інформаційної безпеки України (2017), проте взаємовплив і зв'язок цих документів із реалізацією Стратегії сталого розвитку "Україна — 2020" (2015), з урахуванням закладених реформ та досягненням визначених у документі індикаторів, має бути досліджений через кілька років, коли будуть реалізовані конкретні програми дій і реформи.

3. Взаємопов'язаною зі Стратегією сталого розвитку "Україна — 2020" є схвалена урядом країни Стратегія розвитку бібліотечної справи України до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" (2016). Сподіваємося, що за три-п'ять років обговорюватимемо конкретні результати з її реалізації, їх вплив на стабільність та інтенсивність розвитку інформаційної діяльності й інформаційного суспільства в Україні.

Список використаної літератури

1. *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Академперіодика, 2014. — 362 с.
2. *Воскобойнікова-Гузєва О. В.* Стратегічний менеджмент інформаційної діяльності: проблеми дослідження і формування компетентностей / О. В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібліотека. Наука. Комунікація: формування національного інформаційного простору : матеріали Міжнар. наук. конф., м. Київ, 4—6 жовт. 2016 р. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів — членів МААН. — Київ, 2016. — С. 23—28.
3. *Доктрина інформаційної безпеки України* : затв. Указом Президента України від 25 лютого 2017 р. № 47/2017. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>. — Назва з екрана.
4. *Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року "Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України"* / авт.-упоряд. : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. — Київ : УБА, 2015. — 57 с.
5. *Про Національну програму інформатизації* : закон України від 4 лютого 1998 р. № 74/98-ВР (Із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 13 вересня 2001 року № 2684-III) / Верховна Рада України // Відомості Верховної Ради. — 1998. — № 27—28. — Ст. 182.
6. *Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 рр.* : закон України від 9 січ. 2007 р. № 537-У // Офіц. вісн. України. — 2007. — № 8. — С. 9.

7. Про Стратегію сталого розвитку "Україна — 2020" : указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/18688.html>. — Назва з екрана.
8. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року "Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України" : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 219-р. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>. — Назва з екрана.
9. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-р. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/386-2013>. — Назва з екрана.
10. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування : аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1566/>. — Назва з екрана.
11. Розвиток інформаційного суспільства в Україні в 2016 році: основні тенденції, фактори впливу та стан IT-індустрії : аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2594/>. — Назва з екрана.
12. Стратегія національної безпеки України : затв. Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>. — Назва з екрана.
13. Цілі Розвитку Тисячоліття. Україна: 2000—2015 : національна доповідь. — Режим доступу: http://www.un.org.ua/images/documents/3704/2015_MDGs_Ukraine_Report_ukr.pdf. — Назва з екрана.

14. Цілі Сталого Розвитку 2016—2030. — Режим доступу: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsilistaloho-rozvytku>. — Назва з екрана.

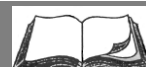
Стаття посвячена аналізу стратегічних і законодавчих документів, орієнтованих на створення в Україні розвинутого національного інформаційного простору і захисту її інформаційного суверенітету. Особливу увагу приділено концепції і цілям сталого розвитку, які становлять основу формування політик країн ЄС і багатьох держав світу.

The article is devoted the analysis of strategic and legislative documents, oriented to creation in Ukraine of the developed national informative space and defence of it informative sovereignty. The special attention is spared conception and aims of steady development, which are forming basis politician of countries of EU and many other countries of the world.

Marked an author, that steady development of democratic civil society, observance of rights and freedoms of man, increase human, social, intellectual, technological, capitals of country, realization of public informative policy impossible without participation of domestic libraries.

Надійшла до редакції 20 листопада 2017 року

КНИГОЗНАВСТВО. ВИДАВНИЧА СПРАВА

УДК 655.57:658.818

Роман Ярошенко,

кандидат філологічних наук
докторант Інституту філології,
доцент кафедри видавничої справи Інституту журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Поняття "клієнт" у формуванні стратегії розвитку сучасного видавничого бізнесу

У статті розглянуто особливості формування стратегії розвитку сучасного видавничого бізнесу в контексті поняття "клієнт". Автор надав чітку дефініцію та докладну характеристику поняттям: "клієнт", "споживач", "покупець", "замовник" у видавничому бізнесі. На підставі проведеного аналізу запропоновано визначення типологічного ряду характерних ознак поняття "клієнт" у видавничому бізнесі.

Ключові слова: клієнт, покупець, замовник, видавничий бізнес, стратегія, розвиток.

Видавничий бізнес орієнтований на значну клієнтську аудиторію, і за умови грамотного використання маркетингових технологій можна суттєво розширити сегмент споживачів цих продуктів чи послуг. Сучасний потенційний клієнт у видавничому бізнесі настільки різноманітний, різновіковий, з відмінними поглядами та

унікальними смаками, що видавець в змозі лише систематизувати цільове коло читачів чи замовників продукції, проте розглядати потенційних клієнтів в ширшому аспекті стає дедалі важче. Це зумовлено недостатнім науковим вивченням питання: хто є клієнтом видавничої організації, що свідчать про актуальність дослідження, в якому запропоновано